

санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю: постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2016 р. № 364. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/364-2016-%D0%BF%ED20160525>.

10. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031 і від 25 травня 2016 р. № 364: постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 р. № 44. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/44-2018-%D0%BF%PARAN36#n36>.

11. Про механізм «єдиного вікна» на українських митницях в інфографіках. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ru/news/100007396-yak-pratsyuue-yedine-vikno-na-mitnitsi>.

12. Рекомендація СЕФАКТ ООН № 33 «Єдине вікно». URL: [http://www.unecse.org/cefact/recommendations/rec\\_index.htm](http://www.unecse.org/cefact/recommendations/rec_index.htm).

13. Суворов В. Удосконалення системи митного контролю в Україні в контексті концепції «єдиного вікна». Вісник Академії митної служби України. Серія «Економіка». 2009. № 2. С. 132–140.



УДК 351:316:332

**О. П. Євсюков**, кандидат психологічних наук,  
докторант навчально-науково-виробничого центру  
Національного університету цивільного захисту України

### **АДАПТАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДО СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ**

*У статті запропоновано заходи адаптації державної політики України щодо гарантування соціально-економічної безпеки до сучасних реалій. Окреслено напрями Державної програми соціально-економічного прогресу України на перспективу. Виділено основні пріоритети запобігання соціально-економічним погрозам.*

*Ключові слова: соціально-економічна безпека, адаптація, державна політика, напрями, пріоритети.*

***O. P. Yevsyukov. Adaptation of the state policy of Ukraine on ensuring of social and economic security to modern realities***

*Problem setting. The current state policy of Ukraine on ensuring of the social and economic security has to proceed from the need of steady increase in social indicators and also growth of real income of the population as fixed assets of overcoming falling of the standard of living and main way of fight against mass poverty and other current social and economic threats.*

*Recent research and publication analysis. Numerous scientists have devoted their scientific works to the questions of ensuring of the social and economic security. However the questions of formation of effective state policy of Ukraine on ensuring of the social and economic security still need additional studying.*

*Paper objective. The paper objective is adaptation of the state policy of Ukraine on ensuring of the social and economic security to modern realities.*

© **О. П. Євсюков, 2018**

*Paper main body. The adaptation of the state policy of Ukraine on ensuring of the social and economic security to modern realities is carried out in the article. In particular, the directions of the State program of social and economic progress of Ukraine on prospect are defined. The main priorities of prevention of the social and economic threats are allocated.*

*Conclusions of the research. The following directions of the State program of social and economic progress of Ukraine on prospect are defined: the policy in the field of production; the policy in the sphere of employment; the policy for the population income.*

*The main priorities of prevention of the social and economic threats are allocated: timely indexation of the population income; providing of the minimum social guarantees on income; regulation of the minimum standards; granting privileges; obligatory social insurance; social security; social help.*

*It is emphasized that in general the state policy of Ukraine on ensuring of the social and economic security needs to be improved taking into account the specific features determined by the gross weight of competitive production of key branches in the country total production, existence of the export sector of economy, resource potential, in particular, scientific one and also by income.*

*Key words: social and economic security, adaptation, state policy, directions, priorities.*

**Постановка проблеми.** На сучасному етапі державна політика України щодо гарантування соціально-економічної безпеки повинна виходити з необхідності неухильного підвищення соціальних показників, зростання реальних доходів населення як основних засобів подолання падіння рівня життя, головного способу боротьби з масовою бідністю й іншими поточними соціально-економічними погрозами.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Багато вчених присвятили наукові праці проблемам соціально-економічної безпеки, серед них варто звернути увагу на роботи В.Г. Воронкової [2], М.М. Лаврентьева [3], В.С. Пономаренка, Т.С. Клебанової [5].

Однак питання формування ефективної державної політики України щодо гарантування соціально-економічної безпеки все ще потребують додаткового опрацювання.

**Мета статті** – аналіз проблем адаптації державної політики України щодо гарантування соціально-економічної безпеки до сучасних реалій.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

– окреслити напрями Державної програми соціально-економічного прогресу України на перспективу;

– виділити основні пріоритети запобігання соціально-економічним погрозам.

**Виклад основного матеріалу.** Державна програма соціально-економічного прогресу України на перспективу орієнтована на загальне підвищення рівня соціально-економічної безпеки країни. Зазначена програма повинна мати чітку соціальну спрямованість та мати такі складники.

1. Політика в галузі виробництва: з використанням наявного науково-технічного потенціалу України забезпечити стабільне зростання економіки, що зумовить розвиток усього економічного комплексу України на новому якісному рівні. Це передбачає не тільки глибоку структурну перебудову, належні темпи її проведення, а також дотримання відповідності між техногенними, природними та соціальними чинниками людської діяльності. Мають бути закріплені та забезпечені державою нові законодавчі та підзаконні нормативні акти, правила та гарантії, здебільшого стосовно соціального захисту для працюючих інвалідів, ветеранів, молодих робітників, вагітних жінок, шляхом встановлення знижених норм виробітки й інших пільг.

2. Політика у сфері зайнятості:

– розроблення програм розвитку галузей економіки, виходячи з обраної моделі соціально орієнтованої економіки, нормалізація структури зайнятості, що відповідає завданням створення додаткових робочих місць, що знімає соціальну напруженість у суспільстві;

– ухвалення державної програми з розвитку та підтримки малого бізнесу, що сприяє формуванню нових робочих місць;

– орієнтація на нову концепцію регулювання зайнятості, яка повинна будуватися за принципом активного впливу на процеси, що визначають ситуації у сфері зайнятості населення України [2; 5].

Для цього необхідно здійснити комплекс заходів, а саме:

– сприяння з боку держави зростання інвестиційної активності та створення на цій основі нових робочих місць шляхом проведення селективної структурної політики;

– зниження фактичної пропозиції робочої сили на основі більш широкого розвитку державних та недержавних служб перепідготовки та підвищення професійної кваліфікації [3].

Велике значення має проведення активної фінансово-кредитної, інституціональної, структурної політики, спрямоване на запобігання безробіттю, посилення соціального захисту трудових прав громадян, розширення можливостей зайнятості соціально вразливих прошарків населення в умовах різкого зростання конкуренції на ринку праці [1; 4].

3. Політика щодо доходів населення, яка, відповідно до обраної моделі розвитку, має бути спрямована на стимулювання високоефективної праці, соціально захищеності та підвищення рівня життя населення.

Відповідно до вищезазначеного, пріоритетами державної політики щодо забезпечення соціально-економічного розвитку України повинні стати:

– використання всього комплексу доступних бюджетних, кредитних, податкових засобів для зниження темпів спаду та стабілізації виробництва за високого рівня збереження його високотехнологічних галузей;

– посилення ролі держави в структурній перебудові економіки, використання бюджетних коштів для розвитку високотехнологічних та базових виробництв і галузей, що забезпечують найвищу ефективність інвестицій і суттєво впливають на соціально-економічну політику держави;

– цілеспрямоване формування організаційних, правових та інституційних умов для активізації інвестиційної діяльності підприємств всіх форм власності;

– послідовне обмеження росту цін за перенесення основних зусиль із боротьби з інфляцією попиту на протидію інфляції витрат, які залишаються основним складником підвищення цін;

– активна соціальна політика, спрямована на пом'якшення негативних наслідків трансформаційного періоду для населення, запобігання різкій майновій диференціації, збереження на цій основі соціальної бази для проведення реформ;

– створення умов для використання кредитних ресурсів як джерела фінансування капітальних вкладень, вдосконалення механізму направлення банківських інвестицій у виробничу сферу;

– розвиток ринку цінних паперів, вдосконалення нормативної бази операцій із цінними паперами;

– скорочення витрат бюджету, раціоналізація їхньої структури на основі збільшення частки виробничого накопичення та підвищення ефективності їх використання [3].

Загалом, державну політику щодо гарантування соціально-економічної безпеки України потрібно вдосконалювати з урахуванням специфічних особливостей, визначених загальною вагою конкурентоспроможної продукції базових галузей у загальному обсязі виробництва країни, наявності експортного сектора економіки, забезпеченості ресурсним потенціалом, зокрема науковим, доходами.

Пріоритетами й основними напрямками запобігання соціально-економічним погрозам повинні стати:

– своєчасна індексація доходів населення – захід щодо підвищення реального споживчого втримування основних доходів населення (заробітної плати, пенсій, стипендій тощо) у зв'язку з ростом цін;

- забезпечення мінімальних соціальних гарантій за доходами (зокрема, стосовно прожиткового мінімуму);
- регулювання мінімальних стандартів і нормативів (мінімальні нормативні видатки консолідованого бюджету на освіту, охорону здоров'я, житло, соціальне обслуговування тощо);
- надання пільг (знижок і субсидій). Необхідно як на державному, так і на регіональному рівнях гарантувати їхню фінансову забезпеченість;
- обов'язкове соціальне страхування (зокрема, розширення його сфери на базі подальшого впровадження накопичувальної форми за сполучення з бюджетним фінансуванням);
- соціальне забезпечення, яке повинне гарантувати нормальне існування непрацездатних членів українського суспільства;
- соціальна допомога (вибір її форм і механізмів повинен бути зваженим через наявність у ній антистимулюючого щодо праці начала) [1; 5].

### **Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі:**

1. Окреслено напрями Державної програми соціально-економічного прогресу України на перспективу: політика в галузі виробництва; політика у сфері зайнятості; політика щодо доходів населення.

2. Виділено пріоритети запобігання соціально-економічним погрозам: своєчасна індексація доходів населення; забезпечення мінімальних соціальних гарантій за доходами; регулювання мінімальних стандартів і нормативів; надання пільг; обов'язкове соціальне страхування; соціальне забезпечення; соціальна допомога.

Загалом, встановлено, що державну політику щодо гарантування соціально-економічної безпеки України потрібно вдосконалювати з урахуванням специфічних особливостей, а саме: ваги конкурентоспроможної продукції базових галузей у загальному обсязі виробництва країни; наявності експортного сектора економіки; забезпеченості ресурсним потенціалом, зокрема науковим, валовим та чистим доходами в реальному секторі економіки.

### **Список використаних джерел:**

1. Соціально-орієнтоване державне управління: монографія / В.Г. Воронкова, О.О. Фурсін, Н.В. Сапа; під ред. В.Г. Воронкової. Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2011. 256 с.
2. Воротін В.Є. Державне управління регіональним розвитком України: монографія / В.Є. Воротін, Я.А. Жаліло; за заг. ред. В.Є. Воротіна. К.: Вид-во НІСД, 2010. 288 с.
3. Лаврентьев М.М. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України. Продуктивні сили і регіональна економіка. 2008. Ч. 1. С. 28–33.
4. Экономическая безопасность региона: анализ, оценка, прогнозирование / В.С. Пономаренко, Т.С. Клебанова, Н.Л. Чернова. Харьков: ИД «ИНЖЭК», 2004. 144 с.